

BIBLIOGRAFIA PUBLICADA L'ANY 1997

Josep M. Llorens* Jordi Merino**

ADIEGO, P., BEA, D., CARILLA, A., DILOLI, J., HIDALGO, G., HUNTINGFORD, E., MANCHO, R., OTIÑA, P., RAMS, P., VILASECA, A., El yacimiento ibérico de 'Les planetes' (Bitem-Tortosa-Tarragona), *Butlletí del Centre d'Estudis de la Natura del Barcelonès-nord* vol. 4 núm. 1, Santa Coloma de Gramenet, 107-117.

AGUSTÍ, B., Lesiones rituales y signos de violencia en dos poblados ibéricos del nordeste peninsular. *La enfermedad en los restos humanos arqueológicos. Actualización conceptual y metodológica, Actas del IV Congreso Nacional de Paleopatología (San Fernando 2-5 noviembre 1997)*, San Fernando, 273-276.

AGUSTÍ, B., ALONSO, N., ANDREU, D., CASALS, C., GARCÉS, I., JUNYENT, E., LAFUENTE, A., LÓPEZ, J.B., LLOP, J.M., MIRÓ, J.M., ROS, M.T., ROVIRA, C., *Vilars 2000. Una fortalesa ilergeta d'ara fa 2.700 anys*, Lleida.

ALBERT, R.M., CALVO, M., MANGADO, X., Raw material supplies, microsewage and phytolith analysis of the lithic industry in level II of Cova del Parco (Alòs de Balaguer, La Noguera, Spain), *Man and Flint, 7th International Flint Symposium*, ed. Institut of Archaeology and Ethnology, Polish Academy of Sciences, Warszawa, 161-166.

ALBERT, R.M., CUMMINGS, L.S., FULLOLA, J.M., GARCIA-ARGÜELLES, P., JUAN, J., Phytolith analysis from fire-pites from two archaeological sites at the NE of the Iberian peninsula: the Cova del Parco (Alòs de Balaguer, Lleida) and the Abric del Filador (Margalef de Montsant, Tarragona), *Annual Meeting of the Society of American Archaeology (maig 1995)*, Minneapolis.

ALCALDE, G., MOLIST, M., SAÑA, M., TOLEDO, A., *Procés d'ocupació de la Bauma del Serrat del Pont (la Garrotxa) entre 2900 i el 1450 cal. AC.*, Publicacions eventuais d'Arqueologia de la Garrotxa 2, Olot.

ALFARO, C., ARÉVALO, A., CAMPO, A., CHAVES, F., DOMÍNGUEZ, A. RIPOLLÉS, P.P., *Historia monetaria de Hispania antigua*, Madrid.

ALMAGRO GORBEA, M., La Edad del Bronce en la Península Ibérica, *Homenatge a la Dra. Milagro Gil-Mascarell Boscá* vol. II, *Saguntum* 30, València, 217-229.

ALONSO, N., Origen y expansión del molino rotativo bajo en el Mediterráneo occidental, García, D., Meeks, D. (eds.), *Techniques et économie antique et médiévales. Le temps de l'innovation. Colloque d'Aix-en-Provence (mai 1996)*, París, 15-19.

ALONSO, N., GARCÉS, I., JUNYENT, E., LAFUENTE, A., LÓPEZ, J.B., MIRÓ, J.M., ROS, M.T., ROVIRA, C., L'assentament dels Vilars (Arbeca, Les Garrigues): territori, recursos i activitats productives, *Models d'ocupació, transformació i explotació del medi entre el 1500 i el 500 abans de la nostra era a la Catalunya nova i territoris limítrofs de la depressió de l'Ebre, Taula Rodona d'Arqueologia (St. Feliu de Codines 1994)*, Gala 3-5, 319-339.

ÀLVAREZ, A., CLOP, X., Caracterización petrográfica del utillaje minero de las minas de Gavà, *Pre-actes 2a. Reunió de treball sobre aprovisionament de recursos lítics a la prehistòria (26,27 i 28 de novembre de 1997)*, Barcelona-Gavà.

ASENSIO, D., CELA, X., FERRER, C., Els materials ceràmics del poblament ibèric del Castellet de Banyoles

239

* Encarregat de Biblioteca del Museu Nacional d'Arqueologia de Catalunya - Girona

** Col·laborador del Museu Nacional d'Arqueologia de Catalunya - Girona

1.- Aquest lliurament inclou treballs de temàtica arqueològica prehistòrica i protohistòrica (sobre jaciments, materials o bibliografia dels àmbits territorials d'Andorra i Catalunya) publicats l'any 1997 en revistes, llibres o en forma de monografies independents. Agraïm la col·laboració de tots els col·legues i companys que han tramès les fitxes bibliogràfiques que conformen aquest recull.

(Tivissa). Col·lecció Salvador Vilaseca de Reus, *Pyrenae* 27, Barcelona, 163-191.

ASENSIO, D., SANMARTÍ, J., SANTACANA, J., L'expansion phénicienne sur la côte orientale de la péninsule ibérique, *Mailhac et le Premier Age du Fer en Europe occidentale, Pre-actes (Carcassonne, 17-20 Septembre 1997)*, Carcassonne, 42.

AULADELL, J., En referència a les claus de pany fèrriques iberes: tres exemplars de la Laietània, *Miscel·lània Arqueològica 1996-1997*, Barcelona, 141-146.

AULADELL, J., SIMON, J., Anàlisi metalogràfica d'elements fèrrics preromans: una aproximació als mètodos siderúrgics a la Laietània, *Pyrenae* 28, Barcelona, 119-132.

BARBERÀ, J., Les ceràmiques comunes a torn del poblat ibèric de la Penya del Moro de Sant Just Desvern (Baix Llobregat), *Miscel·lània Arqueològica 1996-1997*, Barcelona, 117-140.

BARRIENTOS, A., Intervencions arqueològiques a Lleida durant l'any 1996, *Revista d'Arqueologia de Ponent* 7, Lleida, 300-305.

BELARTE, C., SANMARTÍ, J., Espais de culte i pràctiques rituals a la Catalunya protohistòrica, Espacios y lugares culturales en el mundo ibérico, *Quaderns de Prehistòria i Arqueologia de Castelló* 18, Castelló de la Plana, 7-32.

BELARTE, M.C., *Arquitectura domèstica i estructura social a la Catalunya protohistòrica*, Arqueo Mediterrània 1, Barcelona, 242 pp.

BERGADÀ, M.M., Secuencia sedimentaria y paleoambiental de un registro arqueológico del litoral catalán: Balma de la Griera (Calafell, Tarragona), *Cuaternario Ibérico, actes de la IV Reunión de Cuaternario Ibérico de Huelva (1997)*, Huelva, 184-187.

BERGADÀ, M.M., Actividad antrópica en algunas secuencias arqueológicas en cueva del neolítico antiguo catalán a través del análisis micromorfológico, *Trabajos de Prehistoria* 54, 2, Madrid, 151-161.

BERGADÀ, M.M., CERVELLÓ, J.M., SERRAT, D., Karst in conglomerates in Catalonia (Spain): morphological forms and sedimentary sequence types recorded on archaeological sites, *Quaternaire* 8, (2-3), 267-277.

BERGADÀ, M.M., COURTY, M.A., Reconstrucció paleoambiental de la secuencia del Pleistoceno superior final de la cueva del Parco (Alòs de Balaguer, Lleida, España) en base al estudio micromorfológico, *El món mediterrani després del Pleniglacial (18.000-12.000 BP)*, (Banyoles, 1995), Sèrie monogràfica 17, Museu d'Arqueologia de Catalunya-Girona, 255-261.

BLECH, M., *La exposición sobre los Íberos en París, Barcelona y Bonn*, Boletín de la Asociación Española de Amigos de la Arqueología, Madrid, 9-10.

BOLAÑOS, M., *Historia de los museos en España*, Gijón.

BOQUER, S., CARLÚS, X., FRANCÈS, J., GONZÁLEZ, P., PAPPALÀ, A., VILLAFRUELA, J., Can Roqueta (Saba-

dell, Vallès Occidental): noves dades sobre els establiments de l'edat del bronze i l'edat del ferro al Vallès, *Tribuna d'Arqueologia 1995-1996*, Barcelona, 77-97.

BOSCH, A., BUCH, M., BUXÓ, R., CASADEVALL, J., MATEU, J., PALOMO, T., TABERNERO, E., El jaciment de Plansallosa (Tortellà, Garrotxa), *Tribuna d'Arqueologia 1995-1996*, Barcelona, 61-75.

BOSCH, J., Les restes neolítiques de Gavà, *La Plana del Baix Llobregat* 14, Gavà, 4.

BOSCH, J., El curs de l'Ebre en la difusió del neolític, *Cultura fluvial del Pirineu a la Mediterrània, Actes de les primeres Jornades d'estudi de la cultura fluvial Pirineu-Mediterrània (Tortosa, 4-6 de novembre de 1994)*, Amics i amigues de l'Ebre, Tortosa, 45-50.

BOSCH, J., ESTRADA, A., L'estudi de la mineria neolítica a Gavà en el seu context ambiental i socioeconòmic, *Pre-actes 2a. Reunió de treball sobre aprovisionament de recursos lítics a la prehistòria (26, 27 i 28 de novembre de 1997)*, Barcelona-Gavà.

BUSQUETS, F., FÀBREGA, M., FREIXA, M., VILAS, E., DEHESA, R., El sector nord del jaciment de la Devesa (Besalú, la Garrotxa): fases, estratigrafia i materials, *Vitrina* 9, Olot, 17-28.

BUXÓ, R., *Arqueologia de las plantas. La explotación económica de las semillas y los frutos en el marco mediterráneo de la Península Ibérica*, Barcelona.

BUXÓ, R., L'exploitation agricole du terroir au Premier âge du fer: exemple de la Catalogne et du Languedoc, *Mailhac et le Premier Age du Fer en Europe occidentale, Pre-actes (Carcassonne, 17-20 Septembre 1997)*, Carcassonne, 35.

BUXÓ, R., ALONSO, N., CANAL, D., ECHAVE, C., GONZALEZ, I., Archaeobotanical remains of hulled and naked cereals in the Iberian Peninsula, *Vegetation History and Archaeobotany* 6, s.l., 15-23.

CALVO, M., Anàlisi funcional y actividades documentadas en el nivel II de la cueva del Parco (Alòs de Balaguer, la Noguera), *Pyrenae* 28, Barcelona, 9-23.

CAMPILLO, D., Deformacions cranials patològiques en els temps antics, *Miscel·lània Arqueològica 1996-1997*, Barcelona, 255-284.

CAMPILLO, D., MESTRE, A.M., Metodología diagnóstica de los meningiomas en paleopatología, *La enfermedad en los restos humanos arqueológicos. Actualización conceptual y metodológica (San Fernando, 2-5 octubre 1997)*, Ayuntamiento de San Fernando-Universidad de Cádiz, San Fernando, 149-155.

CAMPILLO, J., MERCADAL, O., El paper de la Cerdanya en les relacions transpirenques en època antiga, *Hispania i Roma. D'August a Carlemany. Actes del Congrés d'homenatge al Dr. Pere de Palol vol. 2 (Girona 23-25 novembre 1995)*, *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins* XXXVII, Girona, 875-895.

CANÓS, I., Revisió de les inscripcions gregues conservades a Girona, *Hispania i Roma. D'August a Carlemany. Actes del Congrés d'homenatge al Dr. Pere de*

- Palol vol 2 (Girona 23-25 novembre 1995), *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins XXXVII*, Girona, 639-653.
- CARBONELL, E., CEBRIÀ, A., SALA, R., *El taller de jaspis del Morrot de Montjuïc. Primers indicis de protomineria al paleoestuari del Llobregat*, Centre d'Arqueologia de la Ciutat, Ajuntament de Barcelona, Barcelona.
- CARRERAS, E., BOFARULL, B., GAY, P., TARRÚS, J. 1996-1997, Inscultures i territoris dolmènics a l'Alt Empordà, *Hispania i Roma. D'August a Carlemany. Actes del Congrés d'homenatge al Dr. Pere de Palol* vol. 1 (Girona 23-25 novembre 1995), *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins XXXVI*, Girona, 197-211.
- CARRERAS, T., Vidre antic: petits contenidors per a ungüents i perfums al Museu d'Arqueologia de Catalunya, *Miscel·lània Arqueològica 1996-1997*, Barcelona, 97-115.
- CASAS, J., Poblament antic entorn de l'estany de Camallera i la seva zona d'influència, *Annals de l'Institut d'Estudis Empordanesos*, Figueres, 63-80.
- CLOP, X., ÀLVAREZ, A., Gestió de los recursos minerals y producció de ceràmicas durante el V milenio ANE en el nordeste de la Península Ibérica, *2a. Reunió de treball sobre aprovisionament de recursos lítics a la prehistòria (26,27 i 28 de novembre de 1997) Pre-actes*, Barcelona-Gavà.
- CLOP, X., FAURA, J.M., Ritual funerari i societat durant la primera Edat del Ferro al Vallès. El Pla de la Bruguera-Centre de distribució Sony (Castellar del Vallès), *Arraona* 20, Sabadell, 9-32.
- CLOTET, R. *Produir aliments: un esforç permanent al llarg de la història, Menjjar a Catalunya: l'estil d'un poble*, Generalitat de Catalunya, Barcelona, 74-93.
- COLL, R. *et alii, Història i salvaguarda d'un jaciment ibèric: la Cadira del Bisbe*, Catàleg de l'exposició, Premià de Mar.
- CONDE, M.J., Noves dades sobre la presència de ceràmica ibèrica al mediterrani occidental: materials republicans i imperials de les comarques gironines, *Hispania i Roma. D'August a Carlemany. Actes del Congrés d'homenatge al Dr. Pere de Palol* vol. 1 (Girona 23-25 novembre 1995), *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins XXXVI*, Girona, 335-346.
- CONDE, M.J., Sombrero de copa, Catàleg de l'Exposició *Els ibers*, Association Française d'Action Artistique, Ministerio de Educación y Cultura, Fundació La Caixa, Kunst-und Ausstellungshalle der Bundesrepublik Deutschland, 188-189
- CONDE, M.J., FULLOLA, J.M., *Col·lecció arqueo-lògica Duran/Vall-Llosera. Catàleg de prehistòria africana*, Barcelona, 149 pp.
- CURA, M., El molí d'Espígol (Tornabous, Lleida): Una aproximació a un nou model poblacional a partir del seu urbanisme, Espacios y lugares culturales en el mundo ibérico, *Quaderns de Prehistòria i Arqueologia de Castelló* 18, Castelló de la Plana, 33-42.
- DELIBES, G., MONTERO, I., Els inicis de la metal·lúrgia a la península Ibèrica. Transferència de tecnologia o descobriment autònom?, *Cota Zero* 13, Vic, 19-28.
- DILOLI, J., BEA, D., El poblament protohistòric al curs inferior de l'Ebre, *Cultura fluvial del Pirineu a la Mediterrània, Actes de les primeres Jornades d'estudi de la cultura fluvial Pirineu-Mediterrània (Tortosa, 4-6 de novembre de 1994)*, Amics i amigues de l'Ebre, Tortosa, 69-91.
- DIVERSOS AUTORS, Dossier. els fenicis, *l'Avenç* 215.
- DIVERSOS AUTORS, *Miscel·lània Arqueològica 1996-1997*, Barcelona.
- DOMÈNEC, E., La producció laminar en el Paleo-lític superior final de la vertiente mediterrànea nord-occidental: aprovisionamiento de materias primas y estrategias de talla, *El món mediterrani després del Pleniglacial (18.000-12.000 BP)*. (Banyoles, 1995), Sèrie monogràfica 17, Museu d'Arqueologia de Catalunya-Girona, 291-301.
- DOMÍNGUEZ, A.J., Los lugares de culto en el mundo ibérico: espacio religioso y sociedad, Espacios y lugares culturales en el mundo ibérico, *Quaderns de Prehistòria i Arqueologia de Castelló* 18, Castelló de la Plana, 391-404.
- DONOSO, G., Análisis topológico y funcional del instrumental minero fabricado sobre corneana en el neolítico de Gavà: aproximación a los métodos de aprovisionamiento de materia prima, *pre-actes de la 2a. Reunió de treball sobre aprovisionament de recursos lítics a la prehistòria (26,27 i 28 de novembre de 1997)*, Barcelona-Gavà.
- EQUIP MINFERRI, Noves dades per a la caracterització dels assentaments a l'aire lliure durant la primera meitat del II mil·leni cal. BC: primers resultats de les excavacions en el jaciment de Minferri (Juneda, les Garrigues), *Revista d'Arqueologia de Ponent* 7, Lleida, 161-211.
- EQUIP PARCO, Ara fa 15.000 anys, *La Palanca*, 1 pàg., Artesa de Segre.
- FORCADELL VERICAT, T., L'ús dels recursos malacològics durant el neolític al curs inferior de l'Ebre: els adorns de petxines, *Cultura fluvial del Pirineu a la Mediterrània, Actes de les primeres Jornades d'estudi de la cultura fluvial Pirineu-Mediterrània (Tortosa, 4-6 de novembre de 1994)*, Amics i amigues de l'Ebre, Tortosa, 51-68.
- FULLOLA, J.M., Evaluación del impacto de las resenas en Prehistoria, Historia Antigua y Arqueología, *Revista d'Arqueologia de Ponent* 7, Lleida, 284-286.
- FULLOLA, J.M., Un clam per l'art rupestre prehistòric a l'aire lliure del Mediterrani ibèric, *Full d'Informació de la Societat Catalana d'Arqueologia* 139, Barcelona.
- FULLOLA, J.M., BARTROLÍ, R., BERGADÀ, M.M., BURJACHS, F., MENESES, M.D., NADAL, J., Le Magdalénien ancien en Catalogne: approche à l'étude des couches inférieures de la grotte du Parco (Alòs de Bala-

- guer, La Noguera, Lleida), *El món mediterrani després del Pleniglacial (18.000-12.000 BP) (Banyoles, 1995)*, Sèrie monogràfica, 17, Museu d'Arqueologia de Catalunya-Girona, 303-319.
- FULLOLA, J.M., MAYA, J.L., La Mediterrània i la façana atlàntica durant l'Edat del Bronze, diari *Menorca*, Maó.
- FULLOLA, J.M., NADAL, J., *Prehistòria*, col.Temes Universitaris Bàsics 46, Barcelona, 116 pp.
- FULLOLA, J.M., NADAL, J., La Prehistòria, *Prehistòria i història antiga de Catalunya*, M.Mayer(coord.), ed. experimental, curs 1996-1997 de la llicenciatura d'Humanitats de la Universitat Oberta de Catalunya, Barcelona, 1-45.
- FULLOLA, J.M., PETIT, M.A., Recensió de *El patrimonio histórico y arqueológico: valor y uso*, de Josep Ballart, ed. Ariel, serie Patrimonio Histórico, Barcelona, 268 pp., per a *Revista de Arqueología* 191, Madrid, p.64.
- FULLOLA, J. M., SOLER, N. (dirs.), *Col.loqui El món mediterrani després del Pleniglacial (18.000 - 12.000 BP) (Banyoles 1995)*, Sèrie Monogràfica 17, Girona.
- GAILLED RAT, E., Le Languedoc occidental et la Péninsule Ibérique au Premier Age du Fer (VIIe-Ve s.av.J.C.), *Mailhac et le Premier Age du Fer en Europe occidentale, Pre-actes (Carcassonne, 17-20 Septembre 1997)*, Carcassonne, 43-44.
- GAILLED RAT, E., *Les ibères de l'Èbre à l'Herault*, Monographies d'Archéologie Méditerranéenne 1, Lattes.
- GARCÉS, I., Els orígens d'Arbeca: el poblat ibèric del Castell i la vil·la romana de l'Escorxador, *Hispania i Roma. D'August a Carlemany. Actes del Congrés d'homenatge al Dr. Pere de Palol vol.1 (Girona 23-25 novembre 1995)*, *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins XXXVI*, Girona, 299-320.
- GARCÉS, I., ROVIRA, C., Aplicació didàctica de l'exposició Indíbil i Mandoni, reis i guerrers, *Butll. Col.Of. de Doctors i Llic. en Filosofia i Lletres i en Ciències de Catalunya* 99, Barcelona, pp. 72-75.
- GARCÍA, G. M., ESTANY, I., Resultats de la carta arqueològica de la Vall d'Aran, *Revista d'Arqueologia de Ponent* 7, Lleida, 261-270.
- GARCIA PETIT, LL., Les restes d'oïseaux des sites de Serinyà (Pays Catalans), *El món mediterrani després del Pleniglacial (18.000-12.000 BP) (Banyoles, 1995)*, Sèrie monogràfica 17, Museu d'Arqueologia de Catalunya-Girona, 329-344.
- GARCIA, M., Epigrafia anfòrica de Mas Castellar-Pontós: ánforas grecoitàlicas y masalotas, *Pyrenae* 28, Barcelona, 257-269.
- GARCIA, M., Estudio bibliométrico de los trabajos de caracterización sobre materiales cerámicos arqueológicos en España: una valoración, *Revista d'Arqueologia de Ponent* 7, Lleida, 129-150.
- GARCIA, M., MARTÍN, A, VENDRELL, M., Anàlisi petrogràfica del material lític i els elements constructius procedents del jaciment arqueològic d'Ullastret, 2a. *Reunió de treball sobre aprovisionament de recursos lítics a la prehistòria (26,27 i 28 de novembre de 1997)*, *Pre-actes*, Barcelona-Gavà.
- GARCÍA, M., ROSSELL, J., VALLVERDÚ, J., VERGÈS, J.M., La plaqueta pintada del yacimiento epipaleolítico de Picamoixons (Alt Camp, Tarragona): aproximación al estudio de la cadena operativa, *Pyrenae* 28, Barcelona, 25-40.
- GENERA, M., Els parcs arqueològics a Catalunya: aspectes històrics, pedagògics i patrimonials, *Tribuna d'Arqueologia 1995-1996*, Barcelona, 177-184.
- GIBAJA, J.F., CLEMENTE, I., El tratamiento térmico del sílex y sus repercusiones en la determinación de los rastros de uso. Algunos ejemplos del neolítico en Cataluña, *Revista d'Arqueologia de Ponent* 7, Lleida, 153-160.
- GRACIA, F., *Poliórcética griega y fortificaciones ibéricas. La Guerra en la Antigüedad. Una aproximación al origen de los ejércitos en Hispania*, ed. Ministerio de Defensa. Madrid, 65- 183.
- GRACIA, F., Recensió a: Sanmartí, E.; Principal, J.; Trias, M.G.; Orfila, M, *Les ceràmiques de vernís negre de Pollentia*, The William L. Bryant Foundation, 5. Ed. Consell Insular de Mallorca, The William L. Bryant Foundation, Universitat de Barcelona. Prefacio de A. Arribas Palau, *Pyrenae* 28, 289-290.
- GRACIA, F., MUNILLA, G., Protohistòria. Pobles i cultures a la Mediterrània entre els segles XIV i II a. C., *Biblioteca Universitària* 1, Barcelona, 435 pp.
- GRACIA, F.,MUNILLA, G., El poblat ibèric de La Moleta del Remei. Formació i desenvolupament de la Protohistòria a la comarca del Montsià, *Revista Informativa d'Alcanar Lo Rafal* 44, 11-14.
- GRACIA, F., MUNILLA, G., GARCÍA, E., Estructura social, ideologia y economía en las prácticas religiosas privadas o públicas en poblado, Espacios y lugares culturales en el mundo ibérico, *Quaderns de Prehistòria i Arqueologia de Castelló* 18, Castelló de la Plana, 443-460.
- GRACIA, F., MUNILLA, G., GARCÍA, E., El período Ibérico I en la comarca del Montsià. Poblamiento y organización del territorio, *Taula Rodona d'Arqueologia. Models d'ocupació, transformació i explotació del territori entre el 1600 i el 500 A.N.E. a la Catalunya meridional i zones limítrofes de la depressió de l'Ebre (Sant Feliu de Codines, 1994)*, *Gala*, Revista d'Arqueologia, Antropologia i Patrimoni, 3-5 (1994-1996), 363-385.
- GRACIA, F., MUNILLA, G., GARCIA, E., Architecture protohistorique du nord-est de la Péninsule Ibérique. Modélisations théoriques pour l'interpretation du micro-espace, *119 Congrès National des Sociétés Savantes. Comités des Travaux Historiques*, Amiens/Paris, 101-114.
- GUERRERO, L., RIBAS, D., Caracterización paleopatológica de la población prehistórica de can Bosc de Monistrol de Rajadell (Bages, Barcelona), *La enferme-*

- dad en los restos humanos arqueológicos. *Actualización conceptual y metodológica (San Fernando, 2-5 octubre 1997)*, Ayuntamiento de San Fernando-Universidad de Cádiz, San Fernando, 325-334.
- GUSI, F., Lugares sagrados, divinidades, cultos y rituales en el levante de Iberia, Espacios y lugares culturales en el mundo ibérico, *Quaderns de Prehistòria i Arqueologia de Castelló* 18, Castelló de la Plana, 171-209.
- IRIARTE VERICAT, F., LAVEGA SERRA, F., Un nou jaciment arqueològic: el possible assentament ibèric de les Tosses (Ulldecona), *Raiis* 10, Centre d'Estudis d'Ulldecona, Ulldecona, 71-80.
- ISIDRO, A., MALGOSA, A., CASTELLANA, C., Nuevo análisis diagnóstico de una lesión pseudo-tumoral en un sirénido del Mioceno, *La enfermedad en los restos humanos arqueológicos. Actualización conceptual y metodológica (San Fernando, 2-5 octubre 1997)*, Ayuntamiento de San Fernando-Universidad de Cádiz, San Fernando, 205-208.
- JUAN, J., ALVAREZ, R., RAURET, A.M., Aproximació a l'entorn vegetal i a les estratègies alimentàries dels habitants de la cova de les Pixarelles (Tavernet, Osona) durant l'edat del bronze, *Hispania i Roma. D'August a Carlemany. Actes del Congrés d'homenatge al Dr. Pere de Palol* vol. 1 (*Girona 23-25 novembre 1995*), *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins XXXVI*, Girona, 213-233.
- KOZLOWSKI, J., OTTE, M., Transformations culturelles en Méditerranée septentrionale à la fin de l'époque glaciaire en relation aux modifications paléo-climatiques, *El món mediterrani després del Pleniglacial (18.000-12.000 BP) (Banyoles, 1995)*, Sèrie monogràfica, 17, Museu d'Arqueologia de Catalunya-Girona, 23-28.
- MANGADO, X., El nivell II de la cova del Parco (Alòs de Balaguer, la Noguera, Lleida): caracterització petrogràfica de los materiales silíceos y sus implicaciones arqueológicas, *2a. Reunió de treball sobre aprovisionament de recursos lítics a la prehistòria (26,27 i 28 de novembre de 1997)*. Pre-actes, Barcelona-Gavà.
- MAROTO, J., SOLER, N., FULLOLA, J.M., Le changement culturel entre le Paléolithique moyen et le Paléolithique supérieur en Catalogne, *actes de la Reunió Internacional Canvi cultural i evolució humana. La crisi dels 40.000 BP*, (Capellades, març 1995).
- MARTÍ, M., POU, R., CARLÚS, X., *Les necròpolis del neolític mitjà i les restes romanes del camí de Can Grau (la Roca del Vallès, Vallès Occidental)*. *Els jaciments de Cal Jardiner (Granollers, Vallès oriental)*, Excavacions Arqueològiques a Catalunya 14, Barcelona.
- MARTÍN, A., MATARÓ, M., CARAVACA, J., Un edifici cultural de la segona meitat del segle III aC a l'Illa d'en Reixac (Ullastret, Girona), Espacios y lugares culturales en el mundo ibérico, *Quaderns de Prehistòria i Arqueologia de Castelló* 18, Castelló de la Plana, 43-70.
- MARTÍN, M. A., *Ullastret*. Guies del Museu d'Arqueologia de Catalunya, Girona.
- MARTÍN, M.A., *Ullastret*. Guies del Museu d'Arqueologia de Catalunya, Girona.
- MARTÍNEZ, J., ¿Existió la caza especializada en el paleolítico superior final en Catalunya?: la zona de Serinyà, *Revista d'Arqueologia de Ponent* 7, Lleida, 25-33.
- MATA, C. I SORIA, L., Marcas y epígrafes sobre contenedores de época ibérica, *Archivo de Prehistoria Levantina XXII*, València, 297-374.
- MATARÓ, M., *El jaciment paleontològic de Mas Prats de Regencós*, Es Pedris Llarg 40, Begur.
- MAYA, J.L., Reflexiones sobre el bronze inicial en Cataluña, Homenatge a la Pra. Dra. Milagro Gil-Mascarell Boscá vol. II, *Saguntum* 30, València, 11-27.
- MESTRES, J., NADAL, J., SENABRE, M.R., SOCIAS, J., MORAGAS, N., El Pujolet de Moja (Olèrdola, Alt Penedès), ocupació d'un territori durant el neolític i la primera edat del ferro, *Tribuna d'Arqueologia 1995-1996*, Barcelona, 121-148.
- MINISTERIO DE DEFENSA, *La guerra en la antigüedad. Una aproximación al origen de los ejércitos en Hispania*, Madrid.
- MIRÓ, J.M., La col·lecció prehistòrica "Ramon Rodón" del Museu Episcopal d'Alcover, *Butlletí del Centre d'Estudis Alcoverencs* 77, Alcover, 11-34.
- MOLIST, M., Producció de subsistència. Alimentació i nutrició a les èpoques neolítica i primeres edats dels metalls a Catalunya, *Seure a Taula. Cataleg d'Exposició*, Barcelona, 11-13.
- MOLIST, M., RIBE, G., SAÑA, M., Les changements du Néolithique en Catalogne durant le Ve millènaire, *Le Culture de Cerny. Nouvelle économie, nouvelle société au Neolithique*. Mémoires du Musée de Préhistoire d'Ile-de-France 6, 617-630.
- MOYA, A., Troballa d'una destrala plana de coure a Alfarràs (el Segrià, Lleida), *Revista d'Arqueologia de Ponent* 7, Lleida, 295-299.
- MUNILLA, G., Recensió a: Olesti i Vila, Oriol, *El territori del Maresme en època republicana (s. III-I a.C.)*. *Estudi d'Arqueomorfologia i Història*. Premi Iluro 1994, Ed. Caixa d'Estalvis Laietana (Mataró, 1995) *Pyrenae*, 28, 285-287.
- MUNILLA, G., GRACIA, F., GARCÍA, E., La secuencia cronoestratigràfica del Alto de la Cruz (Cortes de Navarra) como base para el estudio de la transición Bronce Final-Hierro en el Valle Medio del Ebro, *Taula Rodona d'Arqueologia. Models d'ocupació, transformació i explotació del territori entre el 1600 i el 500 A.N.E. a la Catalunya meridional i zones limítrofes de la depressió de l'Ebre (Sant Feliu de Codines 1994)*, *Gala*, Revista d'Arqueologia, Antropologia i Patrimoni, 3-5 (1994-1996) 153-170.
- MUSEU DE GAVÀ, *2a reunió de treball sobre aprovisionament de recursos lítics a la Prehistòria*. Pre-actes (Barcelona-Gavà, 26-28 novembre 1997), Gavà.
- NADAL, J., ALBERT, R.M., JUAN, J., Nuevas aportaciones arqueozoológicas y arqueobotánicas del yacimiento magdaleniense de la Bora Gran d'en Carreras

(Serinyà, Pla de l'Estany), *El món mediterrani després del Pleniglacial (18.000-12.000 BP)*. (Banyoles, 1995), Sèrie monogràfica, 17, Museu d'Arqueologia de Catalunya-Girona, 365-373.

NADAL, J., FULLOLA, J.M., Presentació del volum *Animalia Archaeologica. L'arqueozoologia i la tafonomia aplicades a l'arqueologia*, Societat Catalana d'Arqueologia, Barcelona, 5-6.

NADAL, J., FULLOLA, J.M., PETIT, M.A. (eds.), *Animalia Archaeologica. L'arqueozoologia i la tafonomia aplicades a l'arqueologia*, ed. Societat Catalana d'Arqueologia, Barcelona.

NIETO, X., ARNAU, J. (eds.), *Conservació de la fusta arqueològica humida*, Girona.

NIETO, X., RAURICH, X., La carta arqueològica subaquàtica de Catalunya: recerca i gestió, *Tribuna d'Arqueologia 1995-1996*, Barcelona, 21-38.

OLÀRIA, C., Las dataciones de C14 del tardiglaciario al holoceno en la vertiente mediterránea de la Península Ibérica: una hipótesis de periodización, *Revista d'Arqueologia de Ponent 7*, Lleida, 7-23.

OLIVER, A., La problemática de los lugares sacros ibéricos en la historiografía arqueológica, Espacios y lugares cultuales en el mundo ibérico, *Quaderns de Prehistòria i Arqueologia de Castelló 18*, Castelló de la Plana, 495-516.

OTTE, M., Contacts trans-méditerranéens au Paléolithique, *El món mediterrani després del Pleniglacial (18.000-12.000 BP)* (Banyoles, 1995), Sèrie monogràfica 17, Museu d'Arqueologia de Catalunya-Girona, 29-39.

PALET, J.M., *Estudi territorial del Pla de Barcelona. Estructuració i evolució del territori entre l'època ibero-romana i l'altmedieval segles II-I aC X-XI Dc*, Estudis i memòries d'arqueologia de Barcelona 1, Barcelona.

PETIT, M.A., Història de l'agricultura catalana. Les primeres comunitats pageses, *Publicacions de l'Ateneu de Sant Just Desvern*, St. Just Desvern, 6 pp.

PETIT, M.A., Notes sobre l'alimentació prehistòrica, *Butlletí del GEA, Grup d'Estudis Alimentaris de la UB*, Barcelona, 1 pp.

PETIT, M.A., SURROCA, J., *Els nostres orígens. La Prehistòria del Moianès, Moià*, 44 pp.

PONS, E., L'última etapa de l'edat del bronze a l'Empordà (850-700 a.C.): una relació del grup empordanès amb la població mailhaciana. Estat de la qüestió, *Hispania i Roma. D'August a Carlemany. Actes del Congrés d'homenatge al Dr. Pere de Palol vol. 1 (Girona 23-25 novembre 1995)*, *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins XXXVI*, Girona, 235-258.

PONS, E., Estructures, objectes i fets cultuals en el jaciment protohistòric de Mas Castellar (Pontós, Girona), Espacios y lugares cultuales en el mundo ibérico, *Quaderns de Prehistòria i Arqueologia de Castelló 18*, Castelló de la Plana, 71-89.

PONS, E., La significación social en las necrópolis de incineración en la Catalunya costera (Bronze Final y prin-

cipios de la edad del hierro), *Mailhac et le Premier Age du Fer en Europe occidentale, Pre-actes (Carcassonne, 17-20 Septembre 1997)*, Carcassonne, 23-24.

PONS, E., ROVIRA, M. C., *El dipòsit d'ofrenes de la fossa 101 de Mas Castellar de Pontós. Un estudi interdisciplinari*, *Estudis arqueològics 4*, Girona.

PONS, E., MOLIST, M., HERNÁNDEZ, G., Dossier: la metalúrgia a l'antiguitat. Introducció, *Cota Zero 13*, Vic, 7-8.

PRINCIPAL, J., Vaixel·la fina de vernís negre del poblat de Margalef (Torregrossa, Pla d'Urgell), *Pyrenae 27*, Barcelona, 141-162.

PUJOL, J., ZAMORA, D., GARCÍA, J., El jaciment ibero-romà de Madà (Argentona, el Maresme), un possible cas de continuïtat d'assentament al territorium d'Illuro, *Hispania i Roma. D'August a Carlemany. Actes del Congrés d'homenatge al Dr. Pere de Palol vol.1 (Girona 23-25 novembre 1995)*, *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins XXXVI*, Girona, 347-336.

PUJOL PUIGVEHÍ, A., L'alimentació d'època prehistòrica i antiga en el territori de Catalunya, *Miscel·lània Arqueològica 1996-1997*, Barcelona, 21-37.

QUESADA, F., *El armamento ibérico. Estudio tipológico, geográfico, funcional, social y simbólico de las armas en la Cultura Ibérica (siglos VI-I aC)*, 2 vol., *Monographies Instrumentum*, 3, Montagnac.

RAFEL, N., Colgantes de bronce paleoibéricos en el N.E. de la Península Ibérica. Algunas reflexiones sobre las relaciones mediterráneas, *Pyrenae 28*, Barcelona, 99-117.

RIBE, G., CRUELLES, W., MOLIST, M., The Neolithic of the Iberian Peninsula in M. Díaz Andreu, S. Keay (eds.), *The Archaeology of Iberia*, Routledge-London, 65-84.

RIUDOR, N., TRIGO, M., L'assentament de l'edat del bronze de les Roques dels Mestres (Alcarràs, Segrià), *Revista d'Arqueologia de Ponent 7*, Lleida, 289-291.

ROVIRA, C., De bronzistes a ferrers: dinàmica de la metalúrgia protohistòrica al nord-est peninsular, *Cota Zero 13*, Vic, 59-70.

ROVIRA, C., Uso y manipulación del metal en el asentamiento protohistórico de Els Vilars (Arbeca, Lleida): los materiales de cobre y bronce, *Revista d'Arqueologia de Ponent 7*, Lleida, 213-227.

ROVIRA, J., PETIT, M. A., *La unitat habitacional de Can Cortès (Sant Just Desvern, Barcelonès). Una cabana del Bronze Final a l'antic estuari del riu Llobregat*, *Monografies Arqueològiques VIII*, Barcelona.

ROVIRA, J., LÓPEZ, A., GONZÁLEZ, J.R., RODRÍGUEZ, J.I., Solibernat: un model d'assentament protourbà en el Bronze Final de Catalunya. Síntesi de les campanyes de 1981-1982, *Miscel·lània Arqueològica 1996-1997*, Barcelona, 39-82.

ROVIRA, S., Metodologia per a la investigació arqueometalúrgica. Una revisió crítica, *Cota Zero 13*, Vic, 9-18.

- RUIZ DE ARBULO, J., Santuaris y comercio marítimo en la península Ibérica durante la época arcaica, Espacios y lugares culturales en el mundo ibérico, *Quaderns de Prehistòria i Arqueologia de Castelló* 18, Castelló de la Plana, 517-535.
- SABATER PI, J., VEÀ, J., SERRALLONGA, J., Did the first hominids built nests?, *Current Anthropology* 38, 5, 914-916.
- SALA, R., CARBONELL, E., CEBRIÀ, A., *El taller de jaspis del Morrot de Montjuïc: els primers indicis de protomineria al paleoestuari del Llobregat*, Centre d'Arqueologia de la ciutat de Barcelona, Barcelona, 83 pp.
- SAFONT, S., ALESAN, A., MALGOSA, A., ISIDRO, A., CAMPILLO, D., El individuo femenino CLS-1033 de la Solana (Cubelles, Barcelona, s.VI-VII). Estudio patológico preliminar, *La enfermedad en los restos humanos arqueológicos. Actualización conceptual y metodológica (San Fernando, 2-5 octubre 1997)*, Ayuntamiento de San Fernando-Universidad de Cádiz, San Fernando, 195-198.
- SANAHUJA, M.E., MICO, R., CASTRO, P., Organización social y estrategias productivas en Catalunya desde el VI milenio hasta el siglo VII cal ANE, *Verdolay* 7 (1995), Murcia, 59-71.
- SANMARTÍ, J., Els materials d'importació del poblat de l'Alsinar Gran de la Massana (Guardiola de Font-Rubí, Alt Penedès, Barcelona), *Hispania i Roma. D'August a Carlemany. Actes del Congrés d'homenatge al Dr. Pere de Palol* vol. 1 (Girona 23-25 novembre 1995), *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins XXXVI*, Girona, 269-286.
- SANMARTÍ, J., Las ánforas de los iberos. Envases de transporte y almacenaje, *Revista de Arqueología* 197, Madrid, 6-11.
- SANMARTÍ, J., La ceràmica grega fina de l'assentament ibèric d'Alorda Park (Calafell, Baix Penedès, Tarragona). Segles VI-IV a.C., *Pyrenae* 27, Barcelona, 117-139.
- SANMARTÍ, J., ÀLVAREZ, R., ASENSIO, D., La ceràmica àtica del yacimiento del Turó del Vent (Llinars del Vallès, Vallès Occidental, Barcelona) conservada en el Museo Municipal Joan Plà i Gras, *Verdolay* 7, Múrcia.
- SAÑA, M., La complexification des rapports entre les groupes humains et les ressources animales au Néolithique dans le nord de la Péninsule ibérique, *Anthropozoologica* 25-26, 545-553.
- SERNEELS, V., L'estudi dels rebutjos metal·lúrgics i la seva aportació a la comprensió de la indústria del ferro, *Cota Zero* 13, Vic, 29-42.
- SOLÉ, D., Interrogants sobre el taller ibèric de Fonscaldes (II), *Quaderns de Vilaniu* 32, Valls, 3-28.
- SOLÉ, X., JUAN, M., L'ocupació del terme i nucli urbà de Cardona des de la prehistòria fins a l'alta edat mitjana, *Hispania i Roma. D'August a Carlemany. Actes del Congrés d'homenatge al Dr. Pere de Palol* vol. 2 (Girona 23-25 novembre 1995), *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins XXXVII*, Girona, 897-908.
- SOLER, N., La civilització solutriana a Catalunya, *Hispania i Roma. D'August a Carlemany. Actes del Congrés d'homenatge al Dr. Pere de Palol* vol. 1 (Girona 23-25 novembre 1995), *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins XXXVI*, Girona, 175-196.
- SOLER, N., *Arqueologia dels primers homes moderns a Catalunya*, Discurs de recepció de Narcís Soler i Masferrer com a membre numerari de la Secció Històrico-Arqueològica de l'Institut d'Estudis Catalans, llegit el dia 28 de maig de 1997, Barcelona.
- UTRILLA, P., Le couloir de l'Ebre après le Pleniglaciaire: influences méditerranéennes et atlantiques, *El món mediterrani després del Pleniglacial (18.000-12.000 BP)*, (Banyoles, 1995), Sèrie monogràfica 17, Museu d'Arqueologia de Catalunya-Girona, 431-443.
- VEÀ, J., FULLOLA, J.M., SERRAT, D., TURBÓN, D., Presentació del llibre *Professor Jordi Sabater Pi: una vida a l'Àfrica dedicada a la recerca naturalista*, Col·lecció Homenatges 12, ed. Univ. de Barcelona, Barcelona, 9-14.
- VEÀ, J., FULLOLA, J.M., SERRAT, D., TURBÓN, D. (eds.), *Professor Jordi Sabater Pi: una vida a l'Àfrica dedicada a la recerca naturalista*, Col·lecció Homenatges 12, ed. Univ. de Barcelona, Barcelona, 211 pp.
- VERNET, J.L., *L'homme et la forêt méditerranéenne de la Préhistoire à nos jours*, Paris.
- VICENS, J., El patrimoni arqueològic d'època prehistòrica de Calonge, *Hispania i Roma. D'August a Carlemany. Actes del Congrés d'homenatge al Dr. Pere de Palol* vol. 1 (Girona 23-25 novembre 1995), *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins XXXVI*, Girona, 259-265.
- VILÀ, C., Arquitectura templal ibèrica, Espacios y lugares culturales en el mundo ibérico, *Quaderns de Prehistòria i Arqueologia de Castelló* 18, Castelló de la Plana, 537-566.
- VILLALBÍ, M. L'aprofitament dels recursos aquàtics al poblat ibèric del Castell d'Amposta, *Cultura fluvial del Pirineu a la Mediterrània, Actes de les primeres Jornades d'estudi de la cultura fluvial Pirineu-Mediterrània (Tortosa, 4-6 de novembre de 1994)*, Amics de l'Ebre, Tortosa, 93-101.
- VILLALBÍ, M., FORCADELL, A., Recerques arqueològiques al Mas del Torril, *Lo Senienc* 97, La Sènia, 23-25.
- VILLARONGA, L., Possibles divisors de la dracma de Rhode, *Gaceta Numismática* 124, Barcelona, 17-19.
- YÑIGUEZ, C., Estudio sobre paleopatología otorrinolaringológica, *Miscel·lània Arqueològica 1996-1997*, Barcelona, 205-214.